

ОФІС ЗЕЛЕНОГО ПЕРЕХОДУ ПРИЄДНУЄТЬСЯ ДО ВІДБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕНЕРГОСИСТЕМИ

ЯГОЛЬНИК О.О. —

головний фахівець ІБКіЦБ НААН України,
редактор журналу «Біоенергетика/
Bioenergy»

У передвоєнні роки Україна, як відомо, планувала протягом десятиріччя здійснити цілу низку заходів у сфері економічного розвитку країни. Був у цьому списку серед першочергових завдань і пункт щодо модернізації енергетичної інфраструктури та реалізації Дорожньої карти (плану) розвитку відновлюваних джерел енергії.

Війна, «критичний вплив конфлікту» на сільське господарство в охоплених кризою регіонах перекреслили всі плани, зруйнували значну частину енергетичної інфраструктури України.

Та попри воєнний стан країна не відмовилася від наміченого; натомість демонструє енергетичну стійкість і намагається мобілізувати знання, кошти й зусилля, щоб досягнути поставленої мети — зокрема, відновити зруйновану енергетично-розподільчу інфраструктуру України та здійснити перехід на «зелену» генерацію.

Суттєві напрацювання зроблено в нормативно-законодавчій базі щодо підтримки та розширення розвитку «зеленої» енергетики. На передній план виходять питання повноти (достатності), гармонізованості політик та заходів, спрямованих на досягнення основних стратегічних цілей, у т.ч. й схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від «25» червня 2024 р. № 587-р. головний документ року щодо цього питання — Національний план з енергетики та клімату на період до 2030 року, спрямований на узгодження енергетичної та кліматичної політик, заповнення прогалин та коригування змісту окремих заходів для досягнення визначених цілей (<https://me.gov.ua/view/bb0b9ef5-ef5-4b8a-8f2f-471faf32c9df>).

Але говорити, що в сфері енергетичної та кліматичної політики в роки війни склалося історичне вікно можливостей для забезпечення сталого розвитку та відновлення економіки України зарано. Маючи певний «прогрес», ми не бачимо суттєвих динамічних змін із впровадженням реформ у сфері ВДЕ. Важливі й корисні дії та заходи де-факто не завжди супроводжуються надихаючими змінами. Маємо мінімальний і явно недо-

статній прогрес.

Пояснюється така ситуація просто: нормативно-законодавчі документи оновлюються, масштабуються, тиражуються й гучні заяви щодо палкої підтримки галузі, але, зазвичай, лише формально, бо недостатньо підкріплюються справжніми діями і реальною реформаторською «технічною» роботою, без якої насправді рух вперед неможливий, а фактично залишається простою «балаканиною» та декларациями. В урядових структурах з'явилися чиновники, які мало опікуються цими проблемами, по-суті демонструючи показний інтерес до подальшого реформування «зеленої» генерації. Інколи, м'яко кажучи, взагалі складається враження, ніби «зелену» енергетику поставили на паузу. Тобто, якщо називати речі своїми іменами, то треба визнати, що нинішні темпи розвитку галузі не тішать, бо є не просто скромними, а відверто низькими.

Втім, є й обнадійливі новини. Протягом 2023 року Верховною Радою України, наприклад, ухвалено цілий ряд законодавчих актів, що стосуються розвитку сфери електроенергетики, зокрема: Закон України від 10 червня 2023 року № 3141-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках», Закон України від 30 червня 2023 року № 3220-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та «зеленої» трансформації енергетичної системи України» і т.д. На виконання вищезгаданих та інших законів Регулятором розроблено та прийнято й низку нормативно-правових актів, спрямованих на правову імплементацію відповідних норм законодавства. 13 серпня 2024 р. Уряд затвердив Національний план дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 року (НПДВЕ 2030) та план заходів на його виконання, що увійшов як складова частина Енергетичної стратегії України до 2050 року (ЕСУ 2050) та Національного плану з енергетики та клімату до 2030 року (НПЕК). У 2024 році Кабінет Міністрів України ухвалив і документ, спрямований на узгодження екологічної, енергетичної та економічної політики для сталого розвитку України — Національний план з енергетики та клімату (НПЕК) на період до 2030 року, який, зокрема, містить 140 конкретних заходів, що мають на меті: скоротити викиди парникових газів на 65% порівняно з 1990 роком,

досягти 27% частки відновлюваних джерел енергії у загальному кінцевому енергоспоживанні, поглибити диверсифікацію джерел і шляхів постачання енергоресурсів — не більше 30% від одного постачальника, зробити енергетичну систему в цілому більш безпечною, стійкою, децентралізованою та технологічнішою. А 8 листопада 2024 р. Україна зробила ще один важливий крок у напрямку зеленої трансформації та європейської інтеграції — на конференції «Кліматична та енергетична політика України в процесі вступу до ЄС» відбулося офіційне схвалення Меморандуму між урядовими відомствами Великої Британії та України щодо налагодження посиленої співпраці для впровадження НПЕК, який підписали Перша віцепрем'єр-міністерка — Міністерка економіки України Юлія Свириденко та Посол Великої Британії в Україні Мартін Харріс. Захід засвідчив: курс на низьковуглецевий розвиток набуває все більшої підтримки, а стратегічні ініціативи, закріплені в щойно ухваленому документі, допомагатимуть Міністерству економіки та іншим державним установам у досягненні цілей зеленої трансформації — декарбонізації, впровадженні ESG-практик, розвитку зелених фінансів та підтримці низьковуглецевого зростання.

Одним із ключових акцентів конференції стала також презентація Офісу зеленого переходу — незалежного консультативного органу, створеного за сприяння DiXi Group, що відкритий на підтримку впровадження НПЕК та досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року при Мінекономіки.

Безперечно, утворення Офісу, що функціонуватиме як унікальна платформа розвитку сектору української енергетики — важлива подія для сфери біоенергетики.

Судячи з виступів Першої віцепрем'єр-міністерки України — Міністерки економіки України Юлії Свириденко та Посла Великої Британії в Україні Мартіна Харріса, які брали участь у цьому заході, на новий офіс покладаються великі надії. Працюватиме Офіс зеленого переходу як незалежний консультативно-дорадчий орган при Міністерстві економіки України, що допомагатиме впроваджувати реформи в сфері зеленого переходу, енергетичної та кліматичної політики України, сприятиме залученню інвестицій на етапі повоєнної відбудови тощо.

«Ми очікуємо, — зазначила Юлія Свириденко, — що цей Офіс підтримуватиме зусилля Міністерства економіки із впровадження політики у сфері енергетики і клімату та тих кроків, які потрібні для вступу в ЄС й досягнення наших цілей декарбонізації».

Схоже, такої ж думки й посол Великої Британії в Україні Мартін Харріс. «Надаючи експертні поради та мобілізуючи бізнес, — сказав він, — Офіс зеленого переходу допоможе трансформувати економіку України».

Так само налаштований і керівник Офісу зеленого переходу — директор з розвитку DiXi Group Андрій Кітура. «Наше завдання, — сказав він під час офіційного відкриття Офісу, — розробити ефективні механізми впровадження принципів зеленого переходу в економіку України. Разом із міжнародними партнерами ми будемо працювати над залученням зелених інвестицій, а також над тим, щоб допомогти Україні досягнути кліматичних та енергетичних цілей, визначених у Національному плані з енергетики та клімату. Сьогодні ми запускаємо платформу для співпраці, інновацій та поступового руху до сталого майбутнього».

«Своєчасне ухвалення Україною НПЕК є важливим кроком для забезпечення розуміння пріоритетів уряду в енергетичній та кліматичній політиці для громадян та стейкхолдерів в Україні. Цей документ слугуватиме планом зеленої реконструкції та відновлення України, стимулюючи допомогу від міжнародної спільноти. Тепер увагу необхідно зосередити на впровадженні запланованих політик та заходів відповідно до вимог Ukraine Facility та законодавства Енерге-

тичного Співтовариства. Тривалі та жорстокі атаки на цивільну та енергетичну інфраструктуру обумовлюють потребу у проведенні постійного моніторингу виконання Плану та продовжувати дискусії на високому рівні щодо того, як Україні адаптуватися до постійно змінних обставин. Секретаріат Енергетичного Співтовариства готовий надалі сприяти цьому процесу, дотримуючись наших Рекомендацій, опублікованих раніше цього місяця», — зазначив Директор Секретаріату Енергетичного Співтовариства Артур Лорковскі.

«Для нас важливо, що громадянське суспільство долучилося не лише до обговорень, але й створення документу, що наближає нас до членства в ЄС. Ми спільно працюватимемо над тим, аби трансформувати НПЕК у конкретні рішення, дії та інвестиції. Співпраця держави та громадянського суспільства сприятиме швидкості та успіху відновлення», — наголосила президентка DiXi Group Олена Павленко. Співпраця з міжнародними партнерами дійсно може стати ключовою в реалізації конкретних програм із підтримки декарбонізації України. «Відновлення України відповідно до європейських стандартів — завдання, яке неможливо виконати вузьким колом. Цей процес вимагає залучення експертів, бізнесу, міжнародних донорів, громади — тільки об'єднання зусиль може дати швидкий і якісний результат. Офіс зеленого переходу має стати одним із інструментів для комунікації та співпраці всіх зацікавлених сторін для реалізації амбітних цілей в сфері енергетики, клімату та економіки в цілому», — зазначила президентка DiXi Group.

Що можна ще сказати на даний час про відкриття в Україні Офісу зеленого переходу?

Новий незалежний консультативно-дорадчий орган при Міністерстві економіки України здійснюватиме свою діяльність за фінансової підтримки Агенції Великої Британії з міжнародного розвитку та імплементується ГО «Діксі Груп», допомагатиме впроваджувати реформи в сфері зеленого переходу, енергетичної та кліматичної політики України, сприятиме декарбонізації економіки України та залученню інвестицій на етапі повноенної відбудови.

Як вважає очільниця Мінекономіки України, Офіс відкриває нові горизонти для «зеленої» енергетики і бізнесу, підтримуватиме впровадження політики в сфері енергетики й клімату та тих кроків, які потрібні для вступу в ЄС й досягнення цілей України у декарбонізації. Так, дуже важливо, щоб світ і Україна й надалі були разом у захисті продовольчої, енергетичної та екологічної безпеки.

Забігаючи наперед, можна додати: українська «прописка» Офісу зеленого переходу символізує запуск платформи для співпраці, інновацій та поступового руху до сталого майбутнього, однозначно демонструє прихильність до реформування «зеленого курсу» України. І це дійсно вселяє оптимізм у серця багатьох людей, налаштованих відбудувати Україну за принципом «build back better» («відбудувати краще»), допоможе країні не на словах, а на ділі зробити крок до перезавантаження біоенергетичної галузі й наздогнати європейський «зелений» курс.

ВИКОРИСТАНІ ЕЛЕКТРОННІ ДЖЕРЕЛА:

1. Ольга Колесніченко: В Україні почав працювати Офіс зеленого переходу: які його задачі. Режим доступу 08.11.2024: <https://delo.ua/energetics/v-ukrayini-pocav-pracuyvati-ofis-zelenogo-perexodu-yak-iogo-zadaci-438318/>
2. Новий план: як Україна планує досягти 27% ВДЕ до 2030 року. Режим доступу 04.09.2024: <https://dixigroup.org/comment/novyj-plan-ukrayina-planuye-dosyagty-27-vde-do-2030-roku/>
3. <https://me.gov.ua/News/Detail/225b2be1-448a-43a7-9d73-5be83f81ac22?lang=uk-UA&title=VUkrainiRozpochavRobotuOfisZelenoGoPerekhodu;>
4. [https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-zatverdyla-natsionalnyi-plan-](https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-zatverdyla-natsionalnyi-plan-z-enerhetyky-ta-klimatu-v-den-pochatku-peremovyn-pro-vstup-do-ies;)

- z-enerhetyky-ta-klimatu-v-den-pochatku-peremovyn-pro-vstup-do-ies;
5. [https://delo.ua/economy/ukrayina-predstavila-investiciini-portfel-zelenix-proektiv-na-78-mlrd-dolariv-438599/;](https://delo.ua/economy/ukrayina-predstavila-investiciini-portfel-zelenix-proektiv-na-78-mlrd-dolariv-438599/)
6. [https://delo.ua/economy/rada-zakripila-zakonom-prixilnist-ukrayini-do-zelenogo-kursu-jes-437251/.](https://delo.ua/economy/rada-zakripila-zakonom-prixilnist-ukrayini-do-zelenogo-kursu-jes-437251/)

Довідково: DiXi Group — український аналітичний центр, що працює в сфері енергетики з 2008 року. Його цілі в межах проекту «Інтеграція сталого розвитку в Україні відповідно до Європейського зеленого курсу»: незворотні реформи через декарбонізацію, організаційне забезпечення розвитку ВДЕ, якісне управління, прозорість та конкуренція й чесні правила на ринках.

СТВОРЕНО НОВИЙ СОРТ МІСКАНТУСУ ГІГАНТСЬКОГО «ПРОМЕТЕЙ»

В Інституті біоенергетичних культур і цукрових буряків нагромаджено значний досвід із виведення нових сортів біоенергетичних рослин за програмою НААН 26 «Біоенергетичні ресурси».

У 2024 році до Державного Реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, внесено новий сорт міскантусу гігантського «ПРОМЕТЕЙ».

За результатами Державного сорто-

випробування: урожайність сирової біомаси становить 28 т/га, вихід сухої речовини — 21 т/га. Термін використання плантації 20 років. Періодичність збирання сировини — щорічно з другого року вирощування. Вихід енергії 378 ГДж/га. Енергетичні витрати на виробництво 20 ГДж/га. Теплоємність пального 18 МДж/кг, зольність 0,5–1,3%. Географічні та зонові рекомендації використання сорту: Лісостеп,

Полісся. Забезпечує зменшення викидів парникових газів на 92%.

Вітаємо науковців Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків з отриманням охоронних документів на сорт міскантусу гігантського «ПРОМЕТЕЙ»!

Джерело: <https://bio.gov.ua/uk/bioenergy/news/stvoreno-novyj-sort-miskantusu-gigantskogo>